

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 5.

Stockholm 13 Februari 1908

1:a årg.

Prenumerationspris: 1/4 år... kr. 4: 50 1/2 år... kr. 2: 50 3/4 »... » 3: 50 1/4 »... » 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 6353. Riks- 12285. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: Kl. 1—2. Stockholm 1908, Aftonbladets tryckeri.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegramadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10:— Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.

Svenska Fattigvårdsförbundets Barnavårds- afdelningar.

Fattigvård är en samhällets angelägenhet. Barnavård är det äfven, då det gäller de barn, som af en eller annan orsak sakna den naturliga vården, sina föräldrars. Fattigvård i vanlig mening är en skyldighet, som samhället ikläder sig utan att i allmänhet vänta ersättning i någon form af dem, som kommit i åtnjutande af denna fattigvård. Med barnen blir förhållandet ett helt annat. Hvad samhället gör för dem, det gör det i sitt eget intresse. Barnen äro ju nationens dyrbaraste egendom, på hvilka dess framtid beror, och därför är det endast sund politik af samhället att väl vårda denna sin egendom. Äfven rent ekonomiskt sedt torde det väl också vara fördelaktigare att draga försorg om och uppfostra ett barn så, att det blir en frisk och duglig medborgare, i stånd att försörja sig själf, än att genom underlåtenhet härutinnan behöfva underhålla en kanske såväl fysiskt som psykiskt undermålig vuxen.

En sådan underlåtenhet föranleder icke blott, att barn på grund af vanvård växa upp till kroppsligen och andligen svaga individer, utan äfven att ett mycket stort antal späda barn duka under af brist på omvårdnad under den tid deras lif är ömtåligast, under det första lefnadsåret. — Ej mindre än en *tiondedel* af alla i Sverige födda barn dö innan de uppnått 1 års ålder. Denna siffra är visserligen endast hälften af medeltalssiffran för hela Europa, men den synes ju i alla fall fruktansvärdt hög. Det är i synnerhet en kategori bland dessa späda barn, där den antagit oerhörda dimensioner, nämligen bland de barn, som födas utom äktenskapet. Af dessa dö ungefär 7 gånger så många som bland de burgna klassernas barn

inom samma åldersklass. Här föreligger ju uppenbarligen ett af dessa skriande missförhållanden, gentemot hvilket samhället måste inskrida för att åstadkomma en förändring till det bättre.

Barnavårdsfrågens stora betydelse har också under de sista årtiondena mer och mer uppmärksamrats, och i Sverige liksom i de flesta andra europeiska länder ha nya lagar rörande barnavården trädt i kraft. Så datera sig som bekant både fosterbarnslagen och lagen om »Uppfostran och skydd åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn» från år 1902.

Genom införandet af dessa båda lagar har ju ofantligt mycket vunnits. En mängd af de barn, som bäst behöfva samhällets vård, har utan tvifvel kommit under dessa lagars skydd; men det är också en mängd barn, som dessa lagar helt utesluta, nämligen dels *kroppsligen* vanvårdade barn — och innan ett barn uppnått 2 års ålder anses icke sedlig vanvård kunna föreligga, — dels alla af enskild person, t. ex. af sina mödrar utackorderade barn, som fyllt 7 år. Vidare omfattar lagen ej några barn öfver 15 år, och erfarenheten har visat, huru ofantligt väl just barn mellan 15 och 18 år äro i behof af det skydd, ifrågavarande lag afser att skänka. Då härtill kommer, att de möjligheter, som lagen ger, ofta ej utnyttjas, i det att åtgärder för att omhändertaga barn försummas, kretsombud ej utses, inspektionen öfver fosterbarn mångstädes är ytterst bristfällig o. s. v., förstår man lätt, att hvad från statens sida gjorts är långt ifrån nog, att här är ett vidsträckt område för det enskilda initiativet att gripa in.

Tanken på en sådan enskild verksamhet på barnavårdsområdet har uppstått på flera håll och nu i dessa dagar tagit fast form i Svenska Fattigvårdsförbundets förslag till barnavårdsafdelningar.

Idéen till denna verksamhet är närmast hämtad från England, från »The National Society for Prevention of Cruelty to children». Detta sällskap, som utöfvat sin verksamhet något öfver tjugu år, har uppnått storartade resultat. Dess verksamhet går i allmänhet ej ut på att *omhändertaga* barn, ehuru detta naturligtvis äfven sker, utan fastmer på att tillhålla föräldrarna att uppfylla sina skyldigheter, antingen genom råd och varningar eller, där detta ej hjälper, genom att på laglig väg beifra uraktlåtenhet att uppfylla dessa skyldigheter. Genom sina tjänstemän utöfvar sällskapet en noggrann och effektiv kontroll öfver sina skyddslingar.

Detta engelska sällskap har dock icke endast nöjt sig med att vaka öfver att befintliga lagar tillämpas och att de möjligheter, som de gifva, verkligen utnyttjas, utan det har äfven förtjänsten af tillkomsten af nya sådana. »The Prevention of Cruelty to Children Act», som antogs år 1904, är nämligen indirekt ett resultat af sällskapets verksamhet. Som ett exempel på den omfattning denna verksamhet tagit förtjänar att nämnas, att sällskapet under år 1906 ingripit för att hjälpa icke mindre än 108,225 barn.

Det är en verksamhet efter detta mönster, som Svenska Fattigvårdsförbundet planlagt, naturligtvis med de olikheter och avvikelser, som föranledas af de i mångt och mycket väsentligen olika förhållandena i Sverige och England.

Planen för Svenska Fattigvårdsförbundets barnavårdsafdelningar är följande.

På hvarje plats, där en sådan »afdelning» bildas, tillsättes en styrelse, sammansatt af personer, valda af Svenska Fattigvårdsförbundets arbetsutskott och af representanter för de stiftelser, som eventuellt anslutit sig till afdelningen. En föreståndare utses och öfverenskommelse träffas med en jurist om hans bistånd vid de lagliga åtgärder, som afdelningen kan komma att behöfva vidtaga. För saken intresserade personer anteckna sig som aktiva medlemmar, hvarmed förstås, att de förklara sig villiga att utöfva tillsyn öfver ett barn eller, om så skulle erfordras, blifva dens lagliga förmyndare.

Då någon — medlem af förbundet eller icke — påträffar eller hör talas om ett barn, som i sitt hem eller annorstädes vanvårdas, anmäles detta till »afdelningen». Föreståndarinnan besöker då hemmet och gör sig underbyggd om förhållandena där, samt föredrager saken inför styrelsen, som beslutar om hvad som skall åtgöras. — Är det fråga om ett barn, som är födt utom äktenskapet och hvars far undandrager sig sina plikter, försöker afdelningen förmå honom bidra till barnets underhåll. Lyckas detta, inbetalas bidraget till afdelningen, som för särskildt konto för hvarje barn. Kan fadern ej i godo förmås härtill, söker man på laglig väg utfå det uppfostringsbidrag, som hvarje mor har rätt att fordra af sitt barns far, men af hvilken rätt så få begagna sig, väsentligen därför, att det är förenadt med så stora svårigheter att göra den gällande. Bland de aktiva medlemmarna utses en till detta barns speciella beskyddare, eventuellt till dess lagliga förmyndare. I de fall, där barnets föräldrar äro gifta, är det sednare alternativet ju uteslutet. Under alla förhållanden blir det den aktiva medlemmens uppgift att öfvervaka och följa det barn, som blifvit honom eller henne anförtrott, att lära känna dess karaktär och utvecklings-

möjligheter och att sätta sig i förbindelse med öfriga, som hafva dess uppfostran om hand, t. ex. skolan. Framför allt bör hans sträfvan dock gå ut på att söka hjälpa föräldrarna att fylla sina plikter mot barnet, eller om de ej hafva känsla för denna plikt, arbeta för att väcka den, och få dem att inse, att det dock är på *dem* som denna plikt hvilar.

De fall, som höra till fattigvårdsstyrelsens eller barnavårdsnämnds verksamhetsområde, komma naturligtvis att öfverlämnas till dessa myndigheter.

Det är nämligen förbundets afsikt och förhoppning att kunna få till stånd ett godt samarbete med de kommunala myndigheterna, samt att blifva en föreningslänk mellan dem å ena sidan och de olika frivilliga institutioner, som utöfva barnavården å den andra.

Genom ett sådant samarbete med såväl de fattigvårdsstyrelser som de välgörenhetsföreningar, hvilka äro anslutna till fattigvårdsförbundet, kommer anskaffandet af de understöd, som i en del fall bli en nödvändighet, att väsentligt underlättas. Ty äfven om hufvudvikten måste komma att läggas på att söka nå hemmen och öfva inflytande på dem till förmån för barnet, så måste det ju gifvetvis förekomma fall, då barnet får tagas därifrån och för längre eller kortare tid intagas på ett barnhem eller annan anstalt.

Det är därför af synnerligen stor betydelse för förbundet att få till sitt förfogande anstalter, där ett barn kan intagas, t. ex. tills dess ett lämpligt fosterhem hunnit anskaffas. I detta sammanhang kan nämnas, att förbundet kommer att verka för upprättande af flera småbarnshem, sådana som det i Stockholm, då behofvet af sådana hem gör sig synnerligen starkt gällande äfven på andra platser.

Det är som synes en stor och ansvarsfull verksamhet som förbundet planlagt. Arbetet för dessa planers realiserande pågår redan, och den 15 februari börjar den första barnavårdsafdelningen sin verksamhet i Stockholm. Ett barnavårdsutskott har tillsatts och en föreståndarinna har utsetts. Förbundet har träffat öfverenskommelse om nära samarbete med Föreningen för välgörenhetens ordnande och med stiftelsen Småbarnhemmet. Platserna på stiftelsens barnhem ha härigenom ställts till »afdelningens» förfogande. Intresset har äfven från allmänhetens sida varit lifligt, i det förbundet fått mottaga gåfvor, dels i form af större och mindre penningbidrag, dels äfven en landtgård belägen i Stockholms län, där ett med landtbruk förenadt hem för pojkar i åldern 13, 14 år kommer att inrättas. — Ganska många aktiva medlemmar hafva antecknat sig.

Ehuru utsikterna för verksamheten sålunda te sig gynsamma, är det ju på samma gång tydligt, att framgången däraf är i väsentligaste grad beroende af det stöd och det intresse, som kommer den till del från allmänhetens sida. De aktiva medlemmarnas insats är ju en af de viktigaste faktorerna i detta arbete, på denna insats beror så ytterst mycket.

Det är därför att hoppas, att många — män såväl som kvinnor — som intressera sig för barnavårdsfrågan, skola vara villiga att som aktiva medlemmar taga en verksam del i detta arbete. Äfven de, som disponera jämförelsevis liten del af sin tid — och dit höra ju i våra dagar äfven många kvinnor — kunna genom att på ofvannämndt sätt åtaga sig öfvervakandet af ett enda barn och genom att följa dess utveckling göra en verksam insats i samhällsarbetet.

ELLEN AFZELIUS.

Till frågan om kvinnorna och nattarbetet.

En par månader ha förflutit, sedan yrkesfarekommittén afgaf sitt betänkande med förslag till »lag angående förbud mot kvinnors användande till arbete nattetid i vissa industriella företag». Kommittén har, som bekant, utarbetat lagförslaget på grund af kungligt uppdrag i enlighet med den internationella öfverenskommelsen af år 1906. Af betänkandet framgår att flertalet kommittéledamöter ställa sig synnerligen tveksamma till ändamålsenligheten af den sålunda ifrågasatta lagstiftningsåtgärden och som stöd för denna uppfattning åberopas äfven de synpunkter, som inför kommittén framhållits af representanter för Fredrika Bremer-Förbundet och Typografiska Kvinnoklubben.

En från kommittémajoritetens åsikt afvikande mening framlägges i en utförlig reservation, hvori kommerserådet Pihlgren söker påvisa skäl för genomförandet af den föreslagna lagen. De synpunkter reservationen upptager äro dels de allmänt gängse motiven för en speciell skyddslagstiftning för arbeterskor såsom talet om kvinnans svaga kropps-konstitution och hennes hemplikter i egenskap af husmor och uppfostrarinna, dels en detaljerad beräkning af det jämförelsevis obetydliga antal arbeterskor, som skulle drabbas af ett nu genomfördt förbud mot nattarbete. Det vore orättvist förneka, att reservanten, i sin framställning bemödar sig att gå grundligt tillväga och att hans uppfattning uppenbarligen är dikterad af otvifvelaktig välvilja mot dem, som skulle beröras af lagen. Att han, det oaktadt, ej lyckas vinna motståndarne öfver till sin åsikt torde tillfyllest förklaras af reservationens själfva innebörd.

Under den tid, som gått, sedan kommittébetänkandet offentliggjordes, har det hunnit bli föremål för både muntlig och skriftlig diskussion inom socialt intresserade kretsar och af den intensitet att döma, hvarmed såväl anhängare som opponenter till förslaget vidhålla sin uppfattning, lär striden härom näppeligen komma att aflåsas, förr än riksdagen fällt det afgörande utslaget.

Hvad ifrarna för den tilltänkta lagen ha att anföra som stöd för sin åsikt, framgår bl. a. af en uppsats om kvinnorna och nattarbetet i Social Tidskrifts första häfte för året. Artikelförfattaren framhåller, att »en lagstiftning af här föreliggande art... bäres främst af ett helt folks behof af att för sitt fortbestånd äga friska kvinnor, hustrur och mödrar». I nästa mening heter det, att i Tyskland och England dödlighetssiffran bland kvinnor och barn sjunkit, sedan förbud mot kvinnligt nattarbete inom industrien infördes. Hur vet författaren, att det är just till följd af detta förbud, som dödligheten aftagit, eller kan det påvisas, att under den tid statistiken omfattar, ingen annan förändring inträdt i de för industriarbetande mödrars

hälsobestämmande faktorerna vid fabriken eller i hemmet? Man frågar sig exempelvis, om under denna samma tid yrkesinspektionen ingenting uträttat till äväg bringande af bättre sanitära förhållanden på arbetsplatsen. Hur rimmar för öfrigt det kategoriska påståendet, att förbud mot nattarbete sänkt dödligheten för kvinnor och barn, med det faktum, att läkarvetenskapen ännu intet känner om att nattarbetet skulle nedsätta särskildt kvinnans fysik?

Det är karakteristiskt för anhängarne af en speciell skyddslagstiftning för kvinnor, att de ständigt tala, som om alla eller åtminstone flertalet fabriksarbeterskor vore mödrar. Förklaringen härtill är helt naturligt den, att en sådan lagstiftning endast med hänsyn till barnen kan få något berättigande. Ovedersägligt är emellertid och ingen förnekar det heller, att kvinnornas utsikt att erhålla arbete begränsats genom införande af ett förbud mot deras användande i fabriker nattetid. Den inskränkning i möjligheten att finna arbete som följden af en i lagen begränsad frihet att välja, drabbar äfven de fabriksarbetande mödrarne och genom dem barnen. Lagen kan mången gång få en alldeles motsatt verkan till den åsyftade. Om en mor går ut från hemmet för att arbeta i fabriken, är detta i flertalet fall ett ojäfaktigt vittnesbörd att hemmet och barnen behöfva hennes arbetsförtjänst. Skulle nu denna — låt vara genom en välment lagstiftningsåtgärd — förloras eller förminska bli äfven barnen lidande därpå. Försöket att såsom en slags tröst framhålla, att flera andra omständigheter kunna medföra förlust eller nedsättning af arbetslönen, torde näppeligen böra tagas på allvar.

Om hänsynen till den ökade tid för hemsyssloras skötande, som en begränsning af arbetstimmarna i fabriken skulle medföra, i någon mån för mödrarna motväga risken af en speciell skyddslagstiftning, återstår den stora gruppen af ogifta fabriksarbeterskor eller arbeterskor utan plikter mot hem och barn. Gent emot dessa saknar ett förbud för nattarbete hvarje berättigande eller har åtminstone ej ännu bevisats äga ett sådant. Invändningen, att många af dessa arbeterskor äro blifvande mödrar, saknar all betydelse, så länge det ej ådagalagts, att nattarbete i fabrik mera skadar kvinnans än mannens kropps-konstitution. Vi ha helt nyligen fått en statistik öfver det antal kvinnor, som i vårt land sysselsättas med industriellt nattarbete, men en undersökning utvisande proportionen mellan arbeterskor med familj och arbeterskor utan familj, därpå vänta vi ännu. Behovet af en dylik utredning borde vara ganska uppenbart för dem, som framför allt vilja föra mödrarnes och barnens talan.

Det säges så ofta, att just nu vore rätta tidpunkten att införa ett förbud mot kvinnors nattarbete i fabriker, eftersom på sin höjd 4 à 5 proc. af samtliga kvinn-

liga industriarbetare skulle drabbas däraf. Ett sådant uttalande innebär, att industriens utveckling går mot en allt vidsträcktare användning af nattarbete. Resonnemanget, att kvinnorna just nu borde uteslutas från deltagande i sådant arbete, kan ur viss synpunkt framstå som logiskt och humant, men å andra sidan kommer ett förbud, förutsatt att antagandet om den ökade användningen af nattarbetet visar sig vara med verkliga förhållandet öfverensstämmande, att utestänga kvinnorna från allt fler och fler industriella arbetsområden.

Exempel från utlandet påstås ådagalägga, att industrien anpassar sig efter skyddslagarna för kvinnor och att arbeterskorna trots dessa få stanna kvar inom sitt yrke. Att så ofta varit händelsen, kan ej bestridas, men det finnes inga siffror, som utvisa i huru många fall kvinnorna till följd af lagen måst lämna det mera kvalificerade arbete, hvarmed de förut sysselsatts, och nödgats gå till ett enklare och därför sämre betaldt.

Att förbud mot kvinnors tjänstgöring i fabriker nattetid ökar hemarbeterskornas antal, är allmänt känt. Också förklara ifrarna för den nya lagen här hemma, att som motvikt mot dennas verkan äfven hemindustrien bör lagligen regleras. Det vore emellertid oriktigt att vid detta förslag fästa någon större förhoppning om trygghet för våra arbeterskor. För det första veta vi icke när en sådan lag kan hinna förberedas och antagas och för det andra måste tillsvidare hvarje lagstiftningsåtgärd på hemindustriens område betraktas som ett experiment. Många äro till och med de, som redan nu äro öfvertygade, att alla sådana försök skola visa sig vara ineffektiva.

Stå meningarna om ändamålsenligheten af särskilda skyddslag för kvinnor mycket delade, finnes det däremot en åtgärd, som af alla ifrarna för industriarbeterskornas bästa enstämmigt begäres och det är införandet af *kvinnlig yrkesinspektion*. Våra lagstiftare gjorde väl att snarast söka åvägbringa denna reform och låta all ytterligare speciell skyddslagstiftning anstå, till dess att kvinnliga yrkesinspektörer kunde uttala sig om arbeterskornas behof och önskningsar. Fullständigare statistik och grundligare utredningar än de nu till buds stående borde då äfven föreligga. En skyddslagstiftning, som endast berör en del af arbetarstocken, skall i följd af den ödesdigra verkan den alltid i visst hänseende medför, ej lämpligen tillgripas förr än ett oafvisligt behof föreligger. Och ingen torde med den orientering i svenska industriförhållanden,

som de till yrkesfarekommitténs betänkande bifogade statistiska tabellerna erbjuda, vilja häfda, att i vårt land finnes ett på reella grunder hvilande kraf, som nödvändiggör, att kvinnor nu skyddas mot industriellt nattarbete. Tvärtom pekar det ringa antalet af i sådant arbete anställda kvinnor i samband med det utredda läge, hvari ännu hela denna fråga befinner sig, på ett uppskof.

Den egentliga orsaken, hvarför flertalet anhängare till lagförslaget ifra för dess genomförande vid innevarande riksdag, har i själfva verket ej så mycket med våra arbeterskors nuvarande ställning att skaffa. Förbudet mot kvinnans användande i industriellt nattarbete får för dem sin största betydelse som ett första steg mot en gemensam internationell arbetarskyddslagstiftning. Ett sådant lagstiftningsarbete vikt för de sociala sträfvanterna öfver hufvud ligger i öppen dag, men det skulle vara en dålig tillämpning af en stor tanke att opåkalladt af det inhemska behofvet efterbilda utländska exempel och detta så mycket mera, som åsikterna om förebildernas förträfflighet äro synnerligen delade.

En skyddslag, som möjligen kan vara betingad af vissa ytterlighetsförhållanden i ett eller flera land, är därmed ej tillräckligt motiverad i andra land med andra förhållanden, äfven om dess antagande vore den första märkesstenen på den internationella arbetarskyddslagstiftningens väg. På grund af det bindande aftal om giltighetstid — i här föreliggande fall 12 år — som alltid måste beledsaga en för flera stater gemensam åtgärd, och den respekt för det internationella lagbudet, som gifvetvis skulle sträcka sig längre än till den bestämda aftalstidens slut, torde en oändamålsenlig lag tillkommen i följd af diplomatisk uppgörelse bli ändå svårare att afskaffa eller modifiera än en, som ledde sitt ursprung från endast inhemska initiativ.

Då yrkesfarekommitténs öfvervägande flertal ställt sig tvekande till lämpligheten att införa förbud mot kvinnors användande i industriellt nattarbete och dessutom från kvinnohåll och det icke minst från arbeterskornas eget höjts protester mot ett förhastadt förbud, borde ifrågavarande lagförslag därmed vara dömdt till uppskof för vidare utredning och pröfning. Ett motsatt förhållande skulle ge kvinnorna anledning att än bittrare känna saknaden af lagenlig makt bakom sitt ord.

AXIANNE THORSTENSON.

Snöbollen växer endast då den rullar ... Hvar och en, som läser detta nummer, är själf prenumerant på Dagny. Nästa vecka skulle Dagny ha dubbelt så många prenumeranter, om de nuvarande föresatte sig att hvardera söka förmå en person i sin omgifning att genast å närmaste postkontor prenumerera på Dagny Låt snöbollen rulla!

”Med fetstil.”

En af hufvudstadens större, mest spridda tidningar kunde man i januari månad af nådens år 1908 såsom spaltfyllnad läsa följande urklipp ur ett landsortsblad:

En omänsklig auktion,

vid hvilken en hel del fattighjon och barn gingo under klubban, ägde nyligen rum i Edestad, och skildras af en brefskrifvare till Bl. L. T. på följande sätt:

Det var en festdag i församlingen — ty ett 20-tal fattiga, utslitna, sjukliga och orkeslösa stackare, såväl som barn från 5 års ålder, såldes å offentlig auktion till den minstbjudande. Att auktionsförrättarens-kommunalordförändens vid dylika tillfällen visade hjärtlöshet och spetsfundigheter var i stil med tillställningen bekräftas allmänt.

Den stackars varan hade till största delen släpats fram för beskådande och hr ordföranden började »affären» med lofprisande af hvarje nytt »utrop». Barnen slumpades bort för 20, 25, 30 à 40 kr. stycket pr år.

Så kom man till de äldre, och nu gällde det för ordföranden att pressa ned priset så mycket som möjligt. En 70 år gammal man, blind sedan 20 år, gick under klubban. Hans gamla vårdarinna spekulerade, men ville ha 10 eller 12 kr. i månaden. Han »slogs bort» för 96 kr. årligen. Gumman kunde inte räkna och trodde, att 96 kr. pr år gjorde mer i månaden än hon haft förut. Själf har gumman i fattighjälps 3 kr. i månaden.

En 70 år gammal stackare, som själf har 3 kr. i månaden i understöd, var spekulant på sin 90-åriga moder och ville ha 8 kr. i månaden för modern; men då ville ordföranden lysa med sin lagkunskap och förklarade för dottern, att enligt lagen var det hennes skyldighet att försörja modern utan något bidrag från församlingen, ja, det kunde till och med han ålägga henne. Men då ett mummel hördes bland publiken, blef han mänsklig och sålde modern till dottern för 6 kr. i månaden. Och under ordförändens dåliga lynne och snäsigheter fortsattes auktionen tills varan var slutsåld.

* * *

Tryckt med fin stil, har denna notis svårligen ådragit sig någon nämnvärd uppmärksamhet i en tid, då allmänheten blifvit van att proppas med rån, mord, osedlighet, bedrägerier och rymningar, allt i spaltlånga artiklar med feta rubriker och spärrad stil. Det var värdt att med stor stil ånyo införa den för Dagnys läsekrets.

Visserligen en mycket ful historia, skall man säga, men hvad kommer den egentligen oss vid i det tjugonde

århundradet? Förmodligen har detta tilldragit sig för hundra år sedan i en af de barbarstater, där människohandel var en lika alldaglig företeelse som vår tids skauktioner. Nu har man naturligtvis vändt upp och ned på notistunnan och varit nog lycklig att få tag i denna godbit, som man utsmyckat med ett par namn på måfå.

Nog kunde man vara frestad att tänka så och icke mera ägna den bedröfliga notisen någon tanke. En tröst är ju också att veta, att, om någon sanning legat däri, skulle våra förträffliga tidningar, som eljest röra upp himmel och jord för långt mindre än så och anordna långa diskussioner om påfvens skägg, genast ha tagit hand om saken.

Men törhända ansåg urklipparen, att alla kommentarier voro onödiga, eftersom den upprörande tilldragelsen talar för sig själf ett tillräckligt tydligt språk. Och så har det ju hänt i en barbarstat, det hela kan vara oss komplett likgiltigt! Edestad låter ju visst icke så litet skandinaviskt, men är icke namnet fingeradt, så må det vara hänt i någon afkrok af Norges fjällbygd. Dock låt se — händelsen skildras af en brefskrifvare till Bl. L. T. Kan icke detta möjligen tydas som Blekinge läns tidning?

Hvad säger Cohrs atlas? Jo, i *Sverige* finns ett Edsta och ett Edesta, men om detta senare är liktydigt med Edestad, därom lämnar han intet besked. Omöjligt är det likväl icke. Ty — pennan vägrar nästan att nedskrifva det — dylika fasaväckande auktioner lära icke vara någonting ovanligt i vårt svenska land!

Det är inte sant! skola tusen varmhjärtade kvinnor öfver allt Sveriges land med en mun utbrista, medan blygselns rodnad till deras heder bränner mer än en kind. Något så omänskligt kan icke i vår tid vara tillätet i Sveriges lag! Visserligen ha vi hört någonting ditåt, men det var i gamla tider, det är ju, måste ju vara förbjudet för länge, länge sedan.

Ingen skulle hellre vilja öfverbevisas om att så är än den, som här tager sig före att säga så högt, att det månne höras ända upp i riksdagshuset: *I Sverige idkas än i dag människohandel!* Och alla rikets fäder veta det, och låta bruket från hedenhös gå vidare släktled efter släktled. Men alla Sveas döttrar sitta med förbittring och se på eländet och få därtill höra hur en af dessa »fäder» djärfves förklara, att de icke önska någon rösträtt.

Och nu skall det frågas alla de Sveriges kvinnor, som ännu tveka om sin förmåga att uträtta något godt i statens och samhällets tjänst, om de icke kunde besluta sig för att lägga bort så onödiga skrupler? Här är ett fall, som vädjar till deras finaste kvinnliga känsla, och sådana finns det många. Tro de, att sådana omänskliga fattigvårdslagar länge skola blomstra i den stat, där de få någon bestämmanderätt? Tro de ännu, att kvin-

nan hvarken har rätt eller skyldighet att göra sin insats i samhället lika väl som i hemmet? Och alla de kvinnor, som antingen slappt eller med ironisk öfverlägsenhet se ned på »rösträttskvinnorna», må de icke längre för-

akta denna smala linjes tappra sträfvan. Må äfven de fylka sig till dem i tätande led. Sverige behöfver dem alla!

ST. GRAVE.

MEDARBETARE I DAGNY.

Bland de framstående kvinnliga pennor, som ställt sig till tidningens förfogande, märkas bl. a.: *Gertrud Adelborg, Signe Bergman, Hilma Borelius, Emilia Broomé, Frigga Carlberg, Lotten Dahlgren, Ellen Hagen, Kerstin Hesselgren, Ann-Margret Holmgren, Kerstin Hård af Segerstad, Anna Höjer, Sigrid Leijonhufvud, Gurli Linder, Anna Lindhagen, Agda Montelius, Anna M. Roos, Anna Rylander, Hilda Sachs, Hilma Söderberg, Elna Tenow, Lydia Wahlström, Anna Whitlock.*

Till svenska kvinnor!

En af de kvinnliga egenskaper, som vi hoppas snart nog skola blifva till gagn för stat och kommun, är förmågan af sparsamhet. Det är icke så mycket den form af sparsamhet, som består i förmåga att undvara, hvilken det här är fråga om, ehuru arbetande kvinnor i allt för stor utsträckning måste öfva denna dygdens passiva sida, utan den sparsamhet, som kommer långt med små medel.

Den kvinnliga rösträttsrörelsen i Sverige kunde ur denna synpunkt förtjäna ett särskildt kapitel. Med huru små medel åstadkoms icke den stora masspetitionen, som en utländsk tidning nyligen betecknade som ett jätteverk! Föreningarnas liksom Landsföreningens dryga arbete måste äfven utföras med så ringa omkostnader som möjligt, då de medel, som inflyta genom årsavgifterna, äro mycket små. Hvarje lokalförening bestämmer sin årsavgift, men för att ingen af ekonomiska skäl må utestängas, är den satt mycket låg, vanligen till 75 öre. Af denna afgift erhåller Landsföreningen för alla sina utgifter 25 öre pr år och pr medlem. Då en manlig politiker en gång hörde detta omtalas, frågade han med ett uttryck af den mest omiskännliga förvåning: »hur bär ni er åt för att få det att räcka?» Svaret blef, att kvinnornas entusiasm för sin sak är så stor, att så godt som allt arbete göres utan ersättning, och i de få fall, där sådan gifves, täcker den knappast de med arbetet förbundna direkta kostnaderna.

Men öfver en viss gräns förslår hvarken sparsamhet eller entusiasm, då arbetet och de därmed förenade oundgängliga utgifterna växa i så hastigt tempo som nu. Regeringens vägran att väcka proposition om rösträtt och valbarhet för kvinnorna vid innevarande riksdag har bland annat till följd, att agitationen öfver hela landet måste bedrifvas starkare än förr. Särskildt måste kvinnorna vid sommarens nyval till Andra kammaren arbeta energiskt för att understödja val af riksdagsmän, som vilja kraf-

tigt verka för att de svenska kvinnorna snarast möjligt erhålla politiska rättigheter i samma utsträckning och på samma villkor som de svenska männen.

En annan sida af vårt arbete, som behöfver främjas genom rikliga medel, är upplysningsverksamheten bland kvinnorna. Med en ifver, som öfverträffat de ljusaste förhoppningar, hafva kvinnorna omfattat tanken att i tid förvärfva de kunskaper och den vana vid offentliga angelägenheters handhafvande, som göra det möjligt, att deras insats i det offentliga lifvet i vårt land må blifva så duglig och så kvinnligt egenartad som möjligt. I Stockholm och Göteborg, i Karlskrona, Lund, Uppsala, Norrköping och på ännu flera ställen äro sammanhängande socialpolitiska kurser och öfningar redan i gång eller under förberedelse. Beställningar på inkom för lokalföreningarna upprättade sociala vandringsbibliotek föreligga från 25-30 föreningar, under det att folkbildningsförbundet i brist på ekonomiskt understöd endast kunnat utsända fyra. Skall denna lust att lära, detta lifliga intresse för samhälleliga angelägenheter af brist på medel icke kunna tillvaratagas? Hvad vidgandet och fördjupandet af detta upplysningsarbete innebär för kvinnorna själfva och för vårt lands framtid ligger i öppen dag.

De svenska kvinnorna ha under rösträttsarbetet visat en vidsynthet, framtidstro och uppoffringsförmåga, som berättigar tron, att de nu vilja ekonomiskt stödja sitt eget verk under dess snabba utveckling. Skulle de utåt arbetande ibland oss vilja skänka rörelsen en dags arbetsförtjänst? Vilja de få kvinnor, som äga större egna medel, understödja vår sak med något rikligare tillmätta summor? Kan ej hvarje kvinna, som betraktar kvinnornas rösträttskamp som en rättfärdig och samhällsgagnande sak, försaka något för att hjälpa sitt kön och sitt land? I England strömma vid hvarje möte frivilliga gåfvor in till belopp, som förefalla oss anspråkslösare nordbor svindlande. Vårt land är visserligen ej rikt och i stort

Hvar och en,

som inser vikten af att vi kvinnor just nu erhålla ett kraftigt språkrör för lösningen af den just nu brännande frågan, *vår politiska rösträtt*, bör själf prenumerera på Dagny och söka förmå minst en bland sina bekanta att göra detsamma.

sedt äro våra kvinnor fattiga, men mycket kunna vi dock göra, om saken ligger oss varmt om hjärtat. Ingen kvinna, som i sitt inre är med om kampen för kvinnornas rätt och landets väl, bör tveka att visa sitt intresse genom ett aldrig så ringa bidrag. De små summorna från de många växa till afsevärda belopp och ha äfven stor betydelse som opinionsyttring. De mest energiska och varmest intresserade böra ej stanna vid den egna penninguppostringen, utan föra tanken vidare och söka samla medel bland andra kvinnor.

Är någon kvinna framförallt ifrig för en starkare direkt agitation, en annan i synnerhet öfvertygad om vikt af en utvecklad upplysningsverksamhet, kan hvar-

dera bestämma, till hvilket arbete hennes bidrag skall användas, och det skall lojalt blifva iakttaget.

Bidragen kunna antingen insändas till Dagnys redaktion, som godhetsfullt åtagit sig att mottaga och redovisa för de insända medlen, eller till ordföranden i närmaste lokalförening för kvinnans politiska rösträtt. I förra fallet inflyta bidragen direkt till Landsföreningens kassa, i det senare fördelas summan mellan Landsföreningen och lokalföreningen i en proportion, som — lika för alla föreningar — af Centralstyrelsen i Landsföreningen bestämmes.

Beslut Er genast och handla raskt! Det är alla kvinnors sak och Sveriges ökade kulturkraft det gäller!

Anna Whitlock,

Landsföreningens Ordförande.

Signe Bergman,

Landsföreningens Sekreterare.

Lydia Wahlström,

Landsföreningens Skattmästare.

Från Ryssland.

I januaribäftet af Jus Suffragii lämnas en kort redogörelse för de för kvinnorörelsens utveckling naturligen så ogynnsamma förhållandena i Ryssland. Med några ord vidrörande det politiska tillståndet, säger författarinnan, ätt kvinnorna kunna konstatera att hvad de hafva vunnit genom den s. k. författningen, endast är likställighet inför rätten till schavotten. Ehuru dödsstraff för kvinnor afskaffades genom lag år 1858, hafva fem kvinnor blifvit hängda under loppet af femton månader (tiden mellan 29 augusti 1906 och december 1907), alla för politiska förbrytelser, under det att hundratals kvinnor vid samma tidpunkt hafva dödats i de förfärliga massakrerna i Caucasus och Östersjö-provinserna.

Efter en redogörelse för processen med ledamöterna i

den första Dumån i anledning af Viborgsmanifestet meddelar förf. det manifest, som den Ryska Föreningens för kvinnans rättigheter Moskvakommitté tillställde den första Dumans ex-deputerade, när domen, som lydte på tre månaders fängelse och förlusten af alla deras politiska rättigheter fallit. Det af en sann medborgaranda och af en under folkets oförrätter skälfvande rättfärdighetskänsla fyllda manifestet vittnar om, att de ryska kvinnorna, — endast likställda med männen, när det gäller döden — känna sig solidariska med dem i kampen för Rysslands frihet. Vågar man hoppas, att det samhälle, som skall byggas upp på Rysslands nu bloddränkta grund, skall hafva full likställighet och plats vid mannens sida för dessa modiga kvinnor?

Svensk hälsning till Finlands kvinnor.

På begäran af Hvita Bandets Centralstyrelse lämna vi plats för nedanstående:

Till Finlands kvinnor.

Ehuru den af Finlands landtdag antagna förbudslagen icke ännu hunnit blifva sanktionerad af landets regent, skynda vi att lyckönska våra finska systrar i anledning af förbudstankens seger.

Vi, som af daglig erfarenhet veta, hvilket hinder rusdyckseländet utgör i allt arbete för mänsklighetens höj-

ande i sedligt och socialt afseende, förstå att fullt uppskatta värdet af denna seger. Men vi veta också, att det icke berodde på en tillfällighet, att förbudslagen blef antagen af den första landtdag, i hvars sammansättande Finlands kvinnor hade del. Vi se däri ett tecken på, att kvinnans deltagande i det politiska lifvet betyder större möjligheter att få rättfärdighetens och människokärlekens kraf genomförda i vårt samhälle. Därför tacka vi Eder för ett godt exempel i striden för det rätta.

För Hvita Bandets Centralstyrelse:

Emma Wretling,
Ordf.

Emilie Rathou,
Skr.

Ju större spridning

Dagny erhåller, med desto mer bemyndigande kan den föra den svenska kvinnorörelsens talan och för densamma kräfva gehör. Prenumerera därför själf på Dagny och verka för spridningen af den i Eder omgivning.

Ungkarlsskatten.

Devillningsutskottet har nu afslagit herr Erlanssons motion om ungtkarlsskatt. Det kan icke nekas, att ordet ungtkarlsskatt har något komiskt öfver sig. Afgjordt komiska äro äfven de exklamationer, som man i tidningarnas insändare får läsa från de hotade ungtkarlarna — bestämda påståenden, att de icke genom någon ungtkarlsskatt låta drifva sig in i äktenskapet, patetiska förklaringar i kärlekens namn, att det är etiskt mera berättigadt att förblifva ogift än att gifta sig, när man icke träffat den rätta m. m. d. Men äfven ungtkarlsskatt är ju dock en skatt, någonting som hör till det ekonomiska, icke till det moraliska eller etiska området. Ena gången föreslås sockerfabrikörer, andra gången ungtkarlar som lämpliga skatteobjekt, då nu olyckligtvis stegringen i statens utgifter fordrar motsvarande ökning i inkomster. Hyvad hafva väl de individer tänkt, som känt sig i dubbelt afseende hotade, de, hvilka varit både sockerfabrikörer och ungtkarlar? Dessa i bevekande ton gjorde framställningar, att vissa kategorier af de stackars ungtkarlarna hafva allt för små inkomster, och att deras ställning icke tål vid någon försämring, hafva dock mycket litet att göra med beskattningsfrågans principiella innebörd, utan höra till aflöningsfrågornas gebit. Ungtkarlsskatten bör väl, som all annan inkomstskatt vara pro-

gressiv och således icke eller endast i ringa grad drabba de små löntagarna.

I en tidning, där ofvannämnda motion omtalas under rubriken »premiering åt familjeförsörjare», påpekas att herr Erlansson icke fastställt, ifall han anser att de ogifta kvinnorna skola drabbas af »ungtkarlsskatten». Det är svårt att inse, hvarför det icke skulle vara lika berättigadt — eller oberättigadt — att de betala dylik skatt som andra skatter. Så länge kvinnorna icke hafva politisk rösträtt, är emellertid deras skyldighet att betala skatt till staten problematisk. Huru vilja motståndarna till kvinnans rösträtt — som alltid äro anhängare af åsikten om hennes skatteskyldighet — förklara det logiska sammanhanget mellan:

1:o hennes skyldighet att betala skatt till staten,

2:o att hon icke har rätt att deltaga i val af riksdagens ledamöter,

3:o grundlagens ord i fråga om skatt till staten: Svenska folkets urgamla rätt att sig själf beskatta tillkommer riksdagen allena.

Ett sätt, ett enda, att med bevaradt anseende för logiskt tänkande reda sig ur dilemman finnes — att icke räkna kvinnorna till svenska folket.

A. K.

DAGNY, tidning för svenska kvinnorörelsen, sätter som sitt mål att verka för kvinnornas höjande i socialt, politiskt och etiskt, såväl som i rättsligt och ekonomiskt hänseende.

DAGNY innehåller originalartiklar i kvinnorörelsens alla brännande frågor.

DAGNY vill verka för kvinnans politiska rösträtt.

DAGNY är tidning för svenska kvinnorörelsen.

DAGNY vill sträfva för tillvaratagande af kvinnans ekonomiska intressen i egenskap af löntagare såväl hos staten som hos enskilda arbetsgifvare.

DAGNY följer frågorna för dagen, meddelar kortare historiska uppsatser, biografier och nekrologer, litterära öfversikter och litteraturanmälningar samt utländska korrespondensartiklar.

DAGNY vill arbeta för häfdandet af en genom lagen skyddad ställning för kvinnan inom hemmet såväl som inom samhället.

Föreningen Dagny.

Vid Föreningen Dagnys extra sammanträde den 11 februari i Landtbruksakademiens hörsal beslöts att icke registrera föreningen, då detta icke vore erforderligt för föreningens lagenliga ställning. Omredigering skedde af de redan antagna paragrafer i stadgarna, hvilka berördes af ofvannämnda beslut.

Läkarehjälp åt arbeterskor. Mot en afgift af 10 cents om året kommer kvinnornas Fackföreningsförbund i Chicago att åt arbeterskor, som tillhöra fackföreningar, anordna tillfälle till läkareundersökningar och läkarehjälp. Förbundet har utnämnt dr Rachel S. Karros, som sin läkare. Dr Karros kommer att anslå tre dagar i veckan för dessa konsultationer och kommer att ägna en särskild uppmärksamhet åt de sjukdomsfall, som kunna anses uppkommit genom arbetsförhållandena.

HENRIK GAHNS
Bor-Lanolin-Tvål

I STÄNGER

BEREDD AF DE FINASTE INGREDIENSER
MED TILLSATS AF DET FÖR HUDEN SÅ
VÄLGÖRANDE LANOLINFETTET JÄMTE
BORAX. YPPERLIG HUSHÅLLSTVÅL. - -

En episod från Fredrika Bremers ungdom

efter outgifna bref skildrad af SIGRID LEIJONHUFVUD.

(Forts. från föreg. nummer.)

Fredrika Bremer återvänder icke mer till sitt förhastade projekt, men hon fortsätter att med sina bref söka muntra upp enslingen på Björnö. Och det är af den lifliga brevväxlingen tydligt att vänskapsförhållandet till baron Leuhusen vid denna tid spelat en ganska stor roll i hennes lif. Några utdrag ur brefven skola belysa detta:

Lilla Ingemarshof d. Juli 1830

För några dagar sedan flyttade vi ut till denna lilla bekväma och vackra campagne¹⁾. Alt var täckt, angenämt, till nöjes för alla. Pappa, ehuru mycket svag, njöt af luften, grönskan, af fåglarnes qvitter, vistades i trädgården rökte sin pipa och myste. Systrarna voro förtjusta, August gjorde krumsprång. Pigorna zefirerade med solskensanleten i trappor och rum. Kusk och betjent åto dubbla portioner. Mamma fröjdade sig af hjertat åt den allmänna trefnaden och glädjen, — endast jag hade höstkänslor midt i den allmänna sommarfröjden och var, jag vet ej hvarföre, helt nedstämd. Jag sade mig 20 gånger att jag var dum — men det gjorde mig icke qvickare. Hjelpen skulle likväl komma. Jag satt en dag och skref i mitt rum, då Agathe kom in med ett bref i handen och lysande ögon: »Ett bref, Fredrique, från Leuhusen!» Ack hvad det gjorde mig godt! — nu hade jag min välkomma, och blef treflig till mods som de andra.

Tusende tack, min goda, bästa Leuhusen, för din hugkomst af mig; för Minnesorden öfver Louise och för det du talar om dig för mig. Det har alltid förekommit mig att då man säger åt en hjertligt deltagande vän: »Jag är bedröfvad», så kastade man med detsamma någon del af bedröfvelsen ifrån sig. Är det ej sant min goda Leuhusen! O, om det är så, säg mig dessa ord ofta, ofta, alla dagar, jag skulle vilja hvar stund, — kunde jag tro mig kunna taga någon börda ifrån dig, skulle jag vara så stolt och så lycklig.

Ingen som har haft den lyckan att närmare känna Louise och Leuhusen, kan undra på Leuhusens djupa saknad, af denna så ömma, så sant älskvärda maka. Hon var en af de mest älskvärda fruntimmer jag kändt; men jag tror såsom hon att den sällhet hon njöt i sammanlefnaden med sin goda och ädla man, ej litet bidrog att hos henne utveckla alla de egenskaper, som gjorde att trefnad och glädthet och lugn följde henne öfveralt och småningom spridde sig till alla och alt, som omgaf henne. Huru djupt hon kände sig lycklig genom dig, bästa Leuhusen, och huru ömt hon älskade dig, var jag många gånger i tillfälle att se. Huru ofta, då du ej var närvarande, har jag ej sett henne med tårfulla ögon kyssa raden som du skrifvit, boken som du inbundit, och man kan säga att huvudsumman af hennes tankar och känslor var — Leuhusen. Hennes förtroliga samtal hade alltid allena till föremål »Min Leuhusen!» Det var en njutning att höra henne tala om den, som för henne var hela världen.

Jag har länge dröjt vid alvarsamma ämnen. Tillåt mig nu, min bästa Leuhusen, att söka förströ dig ett ögonblick. Följ mig på en liten promenad omkring vårt lilla jordagods.

Först in i huset på gästfritt maner, för att vederqvicka oss vid thebordet som dukas i salen. Stolarne der väga ett halft pund minst hvar och en, väggar dekorerade med portraitter af franska revolutionens hjeltar: Robespierre, Marat, Danton — horreurs et compagnie. Mammans rum, pappas rum, vackra och glada — en trappa upp fyra hyggliga små rum för fyra hyggliga små damer. Taket.

I trädgården vackra träd, skyhöga lindar, fruckträd, bärbuskar — ty verr till större delen förbuden fruckt. Trädgårdssalon med piano uti. Små amourer på altaren, kringspidda i trädgården, mera liknande barn af underjorden än af himlen. Den ena med sprucket hufvud, den andra med armen af, den tredje i sotarmössa, den fjerde med en spik i mungipen m. m. Jag för Leuhusen en vacker och skuggrik gång; vid dess slut förer en trappa oss upp på en syrenterasse, ah en berceau! En amour chapeau bas midt uti framför ett ungt fruntimmer, som läser eller snarare begrundar ett bref från sin fästman. Charlotte! Charlotte! Hon hvarken ser eller hör!

Utanföre trädgården ett magnifikt berg, hvarifrån man ser solen gå upp och ned öfver Stockholms stad. Gudskelåf, der är då riktigt land, stickor, stenar, gräsmark och kor.

På återvägen hem möta vi törhända fru aktuariestkan Hulten, som bor i samma gård och gerna håller sig framme då hon tror sig få någon conversation. Förskräckligt koppärrig, förskräckligt ful och med en hiskelig goâtre vet man ej huru hon kommit sig till en vacker man och en vacker dotter. . . . Denna person har likväl i mina ögon fått ett verkligt interesse genom hennes af henne sjelf berättade lefnadsöden, hvilka hon förtäljde med en enkelhet och en känsla, som verkligen var rörande.

Stockholm d. 27 Juli 1830

Dessa få rader, min goda Leuhusen, skola förklara, hvarföre jag oakadt mitt löfte så länge dröjt att skrifva och hvarföre jag nu äfven blott kan skrifva några få rader.

Det har behagat den högste att till sig kalla vår så länge och så tåligt lidande far. Den 23 om aftonen insomnade han stilla utan dödskamp, utan plågor, efter 2:ne dygns letargisk sömn. Knäböjande med djup smärta omkring hans dödssäng, kände vi dock och erkände den välgerning Försynen bevisade honom; och det rena plågofria lugn, som efter den sista pusten göt sig öfver hans panna, meddelade sig snart våra bröst. Ack, det var en stilla, en ljuf död, som befriade honom från ett lif, som aldrig varit, aldrig kunde bli smärtofritt!

Om söndag skola vi följa honom till grafven. Han skall hvila bredvid sin förutgågne dotter på Österhaninge kyrkogård.

Fabian Jakob,²⁾ som ej lemnat oss under hela denna sorgliga tid, har varit för mamma som en son, för oss

²⁾ Fabian Jakob Wrede, kusin och vän till Fredrika Bremer.

¹⁾ Redan den 8 juni skrifer Fredrika Bremer från Stockholm att de »nära Bellevue park hyrt öfver sommaren en liten täck campagne . . . Stället heter lilla Ingemarshof, är i grannskapet af det stora Ingemarshof, beläget i kvarteret Kråkhvilan (horribelt namn) och äges af fru Borgmästarinnan Landtberg.»

**Skönhet
är
makt.**

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet**. Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

**Parfymeri
Louise,
Stockholm C.**

som en bror. Vi ha honom att tacka för mycket. Vår August är nu äfven här.

Årsta d. 9 Augusti 1830

Slutet af ditt bref gaf mig ett gladt hopp att du ej skall sätta dig emot den plan som mamma, syskonen och jag längesedan uppgjort. Den är som följer. Min bästa Leuhusen, du måste komma hit, snarare flytta hit och med den söta, älskvärda Hinrika, på det att då du sålunda har din *hemtrefnad* med dig, du alldeles för en lång tid måtte glömma bort att du har något annat hem än Årsta. Låt oss kasta en blick på det lif du skulle här föra. Du känner mamma, du känner oss, vi äro en lycklig och enig familie, vi hålla af dig, sjelfva pröfvade af sorgerna, skola vi väl förstå att lefva med en vida hårdare pröfvad vän. Då du vill vara ensam, skall ingen störa dig — — —.

Du är nu convalescent, min goda Leuhusen, det är just den bästa tiden att företaga en liten flyttning. Du reser hit helt sakta i täckvagn, åtföljd af Hinrika. Här är en förträfflig god och sund luft, sjön är nära. I trädgården få vi i år magnifika svarta vinbär. Öpna hjertan och öppna armar vänta dig här. Vi lefva ensamt och stilla, men än då gladt såsom förra sommaren, vår Fabian blir troligen vår enda gäst. Han är vår capellmästare, och aftnarne, som vi ämna egna åt musiken, skola bli trefliga stunder nu mer än förr då vi få göra en acquisition i Hinrikas täcka och rena röst. Jag skulle synas egoist, om jag ville tala om allt det goda, som denna lilla plans uppfyllande skulle skänka oss — — —.

Hinrika skall här bli aktad som perla i guld; ridhästar skall hon finna här, om hon behagar, och motion skall hon ej sakna, ty vi äro på landet luftigt folk och lefva mycket ute — — —.

Nyss sysselsatte oss alla den sorgliga högtidligheten af en begrafning och allt det dystra, som åtföljer den förändring, som ett dödsfall förorsakar inom en familie, och nu äro vi åter snart i fullt arbete för ett bröllop. Så aflösa hvarannan glädje och sorg här i lifvet — — —.

Odat. bref från Årsta, aug. 1830.

Ännu en sak, som gör Leuhusens närvaro här alldeles nödvändig! Du vet, bästa Leuhusen, att jag under de lyckliga dagar jag passerade på Björnö började vår goda Louises porträtt i miniatur. Denna ebauche ämnar jag nu achevera, på det att enligt min evigt saknade väns önskan hennes porträtt måtte ägas af den hon mest älskat på jorden. Leuhusen skall bistå mig med råd, och med dessa samt det klara minne jag bibehåller af denna älskvärda qvinna, misströstar jag ej om att lyckas — — —.

Årsta d. 30 sep. 1830.

Den 7:de september, dagen då jag väntade att med min mamma och mina syskon få se Leuhusen anlända till Årsta, stod jag i spisen och gräddade gorån (för en viss person, kan tänka!) biträdd af en nykommen hushållsmamsell, bred och tjock, beskedlig och tafatt, som sade vid hvartannat ord: »Jo, jag tackar det — jo, snygt det — jo, vackert det», och gjorde ingenting hvarken snygt eller vackert. Vagnarne kommo, mor och syskon kommo — men ingen Leuhusen! — Jag lemnade bakverket och Anett feck — »jo snygt, jo vackert det» — stjelpa dem allesammans (gorånen) i spisen, om så täcktes hennes behändighet.

En kort tid derefter erhöj jag Leuhusens bref, som frantog oss allt hopp att i år få se Leuhusen på Årsta. Min bästa Leuhusen, det var ett sorgligt bref, som visade mig Leuhusens hälsa så försvagad och sinne så dystert; jag hade ej mod att så snart besvara det. Ack, att de ädla och goda meniskorne på jorden måste så mycket lida! — och att man skall vara dömd att så alldeles intet kunna göra för att lisa dem! — — —.

Jag har en tid bortåt arbetat flitigt på det porträtt, som jag sist skref om, men har visst icke lyckats så som jag önskat det. Likhet i blickens ömma och innerliga uttryck tycka vi oss alla finna. Min bästa Leuhusen skall bäst dömma derom. — — —.

Vi lefva nu innerligt gladt och treffligt på vårt gamla goda Årsta. Vi ha mycket stökat och ställt, embellerat rummen, draperat gardiner, hängt opp oljetaflor, men allt har gådt för sig muntert och lustigt, tack vare i synnerhet den glada och raska August. Fruntimrens i huset fingrar ha ännu hiskeligt mycket att göra, och minst sjutton synålar blixtra i kapp med klockpendelns knäppar hela dagen igenom. Till de första dagarne af november skall alt vara färdigt, och hvart stygn af buketterna på brudklädningen är uträknadt jemte tiden, som det fordrar.

I förgår aftons, då sedan länge ren »Soln gått ner i vesterns skyar», då vindarne somnat och man sett den blida månan

»Bak bergets gröna topp

Så sakta rinna opp»

(Angelini)

rullar helt sakta en vagn upp till Årsta borgtrappa. Som blixten ljungar en herre utur den och uppför trapporne — det är fästman Qviding, som der möter fästnö Charlotte och förlorar sig ut i en lång kyss. För att icke begä något misstag vill jag ej säga något bestämt angående tiden som den upptog. Agathe anser den hafva räckt emellan tre och fem minuter. — — —.

Årsta d. 2 nov. 1830

Porträttet är färdigt, så vida som jag nu dermed kan komma... Jag finner nog huru långt det är från att vara riktigt likt, men det har ändå, tror jag, tycke, och Leuhusen skall, hoppas jag, känna igen denna innerliga och ömma blick, som säkert ännu följer Leuhusen, strålande ifrån en högre verld — — —.

Jag har ännu ej tackat dig, bästa goda Leuhusen, för dina välsignelsen öfver mig. Då du önskat mig den att kunna bidra till eller göra andras sällhet, har du önskat mig den enda glädje, som jag eftersträfvat, den enda, törhända, som jag med ett eldigt och djupt känsligt hjärta utan fara kan njuta, den enda som jag anser värdt att lefva för.

I detta ögonblick är alt omkring mig vänligt, gladt och ändå lungt. Alla här äro lyckliga och glada, vi ha vinter ute men vår inne — — —.

Nästa söndag, bästa Leuhusen! två dagar efter i öfvermorgon skall Charlotte gifva sig!! Hu!

— — — Jag hoppas att tålmodspåsen måtte ligga förborgad i vigselringen. — — —.

Årsta d. 19 nov. 1830

— — — Jag läfvade att skicka dig en familjemålning, tror jag. Det är dumt att läfva. Jag var glad då — bladet har vändt sig, jag är tråkig, ledsen och surögd; vackra anlag till att portratera:

Charlotte yar här nyss — nu är hon borta. Vi hade bröllop, ljus, krokner, vindrufvor och glada ansigten

Namnet Dagny

symboliserar den svenska kvinnorörelsens mål: Dag-ny eller Ny dag för den svenska kvinnan: fulla medborgerliga rättigheter och fullt medborgerligt ansvar.

— nu — jag tycker nu att alt smakar vattvälling, att alt är mörkt och höstkulet. Nyss slogs det olja i lifvets sillsallat, nu öses det ättika. Undra någon sen att man blir surögd!

Svåger — jag tycker ej om det ordet, — det låter

nu för mig likt systerkapare eller röfvare, och alt kaperi eller röfveri är ju gudlöst och afskyvärdt. — — —

Jag är bedröfvad, trösta mig, säg mig om möjligt något glädt om Leuhusen.

Fredrique.

(Forts.)

LITTERATUR.

Lydia Wahlström: Erik Gustaf Geijer.

P. A. Norstedt o. söner, Stockholm 1907.

Med ofvannämnda bok har den svenska allmänheten fått en i god mening populär Geijer-biografi. Sedan Erdmanns biografiska teckning för tio år sedan utkom, har en inblick i Geijers personliga utveckling väsentligt underlättats genom af trycket utgifna bref och anteckningar, som belysa den. Erdmanns bok gaf *yttre* miljöskildring, t. ex. af de Silfverstolpeska litterära *técirklarna*, den gaf biografiska data, samlade till en konturteckning, och den gaf en sympatisk bild af hjältens karakter i det hela, sympatisk men abstrakt, i det den icke tog hänsyn till olika utvecklingsgrader i denna. Lydia Wahlströms biografi är långt mindre pittoresk, mindre rik på detaljer, men ger hvad Erdmann icke gifvit, i det den dels — åtminstone tillnärmelsevis — placerar Geijer i hans *andliga* miljö, dels ger en långt koncisare och konkretare karaktärsbild. Man har hittills vid behandlingen af Geijer utgått från den jämförelsevis klara föreställningen om Geijer i sin *mognad* och därifrån hämtat belysningen öfver den föga kände *unge* Geijer. Så Ljunggren, som velat läsa den blifvande historikern i äreminnet öfver Sten Sture. Så Schück, som läser 1812 års psalmförfattare i de tidigaste studentbrefven. Här i Lydia Wahlströms biografi börja för första gången årsringarna i Geijers andliga tillväxt att med någon tydlighet framträda, med så pass stor tydlighet, som det på specialforskningens nuvarande ståndpunkt var möjligt.

Förf. har just i fråga om det psykologiska skickligt begagnat det föreliggande materialet, och i detta afseende är biografien ett förstahandsarbete. Så ock hvad beträffar Geijer som statspolitiker både före och efter »affallet». Det märkes godt, att förf., då hon här följer med sin hjälte, rör sig på ett henne själf välbekant område. Långa och lärda resonemang undviker hon emellertid.

Framställningen i det hela gör ett välgörande intryck af vederhäftighet, verklighetssinne och motvilja för fraser, och dessa egenskaper ha också fört förf. lyckligt förbi åtskilliga blindskär, som hon eljest skulle ha strandat på, där hon närmast följt andra. Så i fråga om filosofien, förkortadt och läsbart återgifven efter Nyblæus, som just ej är en vare sig lätthandterlig eller absolut tillförlitlig källa. Försiktigheten kunde dock här varit ännu större. Äfven i en del andra fall har förf. för godtroget anslutit sig till tvärsäkra påståenden af föregångare i ämnet. Å

andra sidan har det också i ett par fall händt henne att förbise antydningar, som dessa gifvit, och som hon bort taga vara på.

Jämte några på hennes eget konto stående oegentligheter i hufvudframställningen, som af anmälaren på annat ställe anmärkas, förekomma bland de i förbigående lämnade upplysningarna ett par, som genom sin halfhet verka som rena oriktigheter: uppgiften om planen till Skandia, om den plan till en konservativ politisk tidning 1834, där Geijer skulle vara med, som »förföll, då Wallmark, som skulle blifvit ansvarig utgifvare, ej ansågs lämplig», och uppgiften om Crusenstolpes »nådiga gillande» efter »affallet».

Mot citaten i Lydia Wahlströms bok har jag ett par anmärkningar att göra. Den ena gäller de långa citaten af andra författare. Äfven om dessa äro så väl valda som de af Vedels skildring af Geijer och Vetterlunds karakteristik af den svenska nyromantiken, verka de oorganiskt och därmed ofördelaktigt. I ett arbete, som f. ö. röjer så mycken själfständig uppfattning, förvånar denna bekvämlighetsåtgärd. De långa citaten af Geijer själf äro däremot fullt på sin plats i en populär framställning som denna, som just har till syfte att ställa läraren ansikte mot ansikte med den tecknade personligheten.

Att titlarna på Geijers latinska afhandlingar äro återgifna endast på svenska, därom är intet att säga, eftersom läsaren dock får veta, att de voro skrifna på latin. Däremot är det mindre riktigt att låta läsaren tro, att Amalia von Helvigs dikter till Geijer voro skrifna på svenska.

Sin barndom, hembygd och familjekrets har Geijer själf på ett oöfverträffligt sätt skildrat, likaså historien om sin första täflan i Svenska akademien. Här har förf. säkert gjort bäst i att endast citera. Brefven från första studenttiden upplysa om den unge studentens dagordning och ge en inblick i hans hemsjuka, hans Rousseau-svärmeri, hans musik-entusiasm. Också beträffande Geijers jäsningsstid, den tid, då han enligt sitt eget uttryck sökte sitt själf, citerar förf. Geijers egna ord. Men hon tilllägger en af honom själf icke antydd, slående riktig förmodan om orsakerna till plågsamheten af denna kris. Jag anför hennes ord härom: »Äfven lyckan har sina farliga sidor, och en glad barndom inom en stor släkt köpes alltför lätt på bekostnad af individens oberoende och själfuppföstran. Glädjen af att få vara i fred är

Platssökande

få sina annonser införda i Dagny för halfva vanliga priset eller 7½ öre pr mm. enkel spaltbredd.

icke lättförvärfvad bland en myllrande massa mostrar och fastrar, grandonklar och kusiner, där kväll efter kväll går åt till namnsdagsfirningar, där alla veta hvad alla göra, där man läser hvarandras korrespondens och skrifver bref i kompaniskap och där man håller familjeråd öfver alla individens göranden och låtanden. Det går alltför lätt att i dylika kretsar låta sig tummas ihop äfven till en lifsåskådning och att säga *vi* i sådana frågor, som i lifvets kriser endast kunna lösas af ett *jag*, oskyddadt och ohindradt af familjeåskådning och familjekonvenans Sökandet efter den egna personligheten är nu visserligen en uppgift, hvars möda ingen undgår, som vill bli något helt, men den kan vara mer eller mindre plågsam, och det är förklarligt, om den blef förenad med särskild smärta hos Geijer, som med alla hjärtefibrer var bunden af de vördnadsvärdaste och mest konserverande af alla traditioner — släktkärlek och lokalpatriotism — och detta på en tid, då förståelsen mellan olika generationer var så mycket större än den nu är.»

Känslökrisen 1816 får sin tillbörliga plats, och Geijers förhållande ställes i så ljus dager som möjligt, utan att det ändå kan undvikas, att han här ter sig något klumpig och primitiv bredvid Anna Lisas och Amalias själsfinhet.

Med den utförlighet, som ägnas åt Geijers förhållande till Järta och åt »affallets» *verkningar* inom Uppsala-kretsen, förnimmes det som en tomhet, att så ytterst litet — fränset det som säges om *Geijer och Järta* — säges om Geijers intellektuella ställning inom samma Uppsala-krets före »affallet». Kapitlet »hem och vänner» är fyndigt nog insatt närmast före det om »affallet», men det ger, som rubriken anger, endast en teckning af Geijers hemlif, af hans personliga förhållande till sina vänner och deras omdömen om honom. Särskildt Atterbom blir lidande på denna lucka i framställningen. Man ser ej, att just han, äfven fränset den omilda kritiken i Litteraturbladet, hade särskildt stora skäl att taga sig »affallet» nära.

I det hela är denna Geijerbok både förvånande fyllig och förvånande korrekt, det senare tack vare den vederhäftighet och urskiljningsförmåga, som gör den ovanligt fri från det i »populära» arbeten allmänt rådande och äfven i — åtminstone efter viktualievikt »tungt vägande» — »vetenskapliga» arbeten ibland mötande felet: omdömen ägnade att inbilla läsaren, att han vet hvad i själfva verket hvarken han eller författaren veta.

HILMA BORELIUS.

Ett "tea-party" med mrs Marion Coates-Hansen och mr Hansen.

Ute är det yrväder med bitande kall vind, snön hvirflar, sopar stundom som ett hvitt moln längs marken, dansar upp och faller ned igen öfver redan hvita gator. Det är vinterväder att bjuda främlingar på, kanske just ej af det allra bästa, men dock så att de i hvilket fall som helst få respekt för vår nordiska vinter.

I det efter engelsk smak inredda egna hem, där en af ledarinnorna inom rösträttsrörelsen såsom värdinna gör les honneurs, hade vi samlats för att göra bekantskap med de engelska gästerna, mrs Coates-Hansen och hennes man. Brasan flammade inbjudande, visserligen icke i en engelsk »stove», men i den stora, gammaldags kakelugnen och kring den sutto vi i krets alldeles som i England, då de väntade gästerna inträdde. Det var en liten fin, späd dam, som gled in så mjukt och tyst, att det just icke med detsamma rann en i sinnet, att på henne passa in ordet »suffragette», hvilket ju här kanske icke har en så god klang. Enkel och obesvärad följde mr Hansen henne, ensam i vår fruntimmerskrets, hvilket — inom parentes sagdt — tycktes passa honom mycket väl.

Det var icke svårt att få mrs Coates-Hansen att tala om den sak, som hon gifver sitt stora intresse, och för hvilken hon arbetar med en intensitet och en energi, om hvilken man får en god föreställning, endast genom att höra henne tala. Man förstår med detsamma, att här icke är ett påverkad och uppagiteradt intresse, utan en djupt liggande öfvertygelse, som har blifvit till en lifssak för henne. Jag frågade, när hon först hade börjat intressera sig för rösträtten. Hon sade, att hon mindes icke, när

hon började, men i ett aktivt arbete hade hon ju icke tagit del förrän på de senare åren. Och så talade hon vidare, liffullt och medryckande:

»Jag mins, när jag var liten, sex, sju år gammal, hur min far sade mig om någonting, att det behöfver du icke lära, därför att du är flicka. Jag hade genast den tanken: Ja, men jag vill lära mig det, hvarför skall jag icke hafva nytta för det. Ocn så har det alltid varit. Jag kunde icke förstå att det skulle vara skillnad, därför att jag var kvinna. Man talar om våra hem, våra barn, är det icke just för dem vi behöfva kunskaper, är det ej för att icke våra barn skola ringakta oss som vi böra vara likställda med våra män».

Hon talade varmt och ifrigt med dessa enkla, goda skäl, som man icke tycker att någon på allvar skulle vilja söka gendrifva. Så kom talet in på det mera våldsamma sätt, på hvilket de engelska suffragetterna söka drifva fram sin sak och hennes ansikte blef allvarsammare.

Vi måste, för att göra oss hörda, men det är icke alla af oss, äfven om vi se att det är vägen, som kunna träda fram på det sättet. Jag kan det icke. Jag skulle icke vilja gå med en »sandwich board» på gatorna. Men jag är glad att det finnes dem, som vilja och kunna.» Och så kommer berättelsen om alla de löften, som gifvits kvinnorna och som svikits, om huru männen taga deras hjälp vid valen, utan att sedan göra något för dem, om huru deras bill »pratas bort» i parlamentet; och om man än aldrig så mycket beklagar och ogillar den våldsamma

taktik, som tagit sig form i suffragetuppträdena i England, kanske man dock förstår dem på ett annat sätt, när man hör den mjuka kvinnorösten tala om, huru kvinnorna där behandlats. Och när jag vänder mig till mr Hansen, säger han med allvarlig röst: »vi äro många män i England, som stå på kvinnornas sida».

Själff har han sökt att få sätta upp sin hustrus namn, som kandidat till stadsfullmäktig i stället sig själf. Det var, när billen om den kommunala valrätten ännu ej slutbehandlats. Det kunde naturligtvis icke göras, men, som han sade: »min hustru vet och förstår mera om dessa saker än jag, och skulle kunna uträtta mycket mera godt än jag». När man sedan hörde Mrs Coates tala om, huru staden byggt och ordnat för sina fattiga, så såg man ganska väl, att hade en kvinna varit med, så hade det där, som så mångenannorstädes — varit mera praktiskt ordnad och ej så svårt ställt för dem, som redan hade det svårt nog förut. Det är tillräckligt att säga, att där fanns en vattenkran för alla hushållen i det stora huset.

»När jag nästa gång är med på ett offentligt möte, skall jag sitta bredvid talarstolen med min stickstrumpa», sade Mrs Coates-Hansen leende, men dock på fullt allvar. »Man säger ju åt oss att vi skola hålla på med att sticka strumpor. Jag stickar alltid min mans strumpor. Till en basar, som vi nu snart skola anordna för att samla in pengar till rösträttsrörelsen, och till hvilken alla vi rösträttskvinnor skola baka och laga alla möjliga goda saker, skall jag äfven skicka en af mig stickad strumpa, som skall ligga i en glasask, på hvilken skall stå: »*The proverbial stocking, not for sale*».

Mrs Hansen log sitt fina leende och hennes man såg på henne med en ljus, glad blick, som vittnade om, att det icke tycktes vara någon dålig sak att vara gift med en af dessa mycket omtalade engelska rösträttskvinnor.

Och så tillade han: »det finns ingen, som kan stoppa och laga så bra, som min hustru».

E.EA.

»Ansvarskänslan och kvinnans rösträtt».

Under denna rubrik har i Stockholms Dagblad förekommit en artikel ställd till Dagny af Sigrid G—n. Ordningsnumret VIII angifver, att den utgör ett led af de många i denna fråga insända artiklarna. Att vidare förlänga denna polemik lär väl icke af någondera parten anses önskvärdt, och Sigrid G—n säger själf, att hon för sin del anser diskussionen avslutad. Hvad vi för vår del såsom ett sista yttrande i saken anse oss böra framhålla är endast att Sigrid G—n misstagit sig, när hon tänkt sig att ett genmäle från hennes sida icke skulle intagits i Dagnys spalter. För en diskussion, där saken belyses från alla sidor, kommer alltid Dagny att stå öppen och artiklar under rubriken »insändt» mottagas naturligtvis, då däremot redaktionen ansett sig i vissa fall kunna för-

behålla sig rätten att refusera en artikel. Att vi icke önskat tiga ihjäl saken bevisas väl af att vi bemött densamma i n:r 3 af Dagny. Ett sätt hade naturligtvis varit att låta Sigrid G—ns artikel inflyta *samtidigt* med vår gensaga, och hade vi ju då undgått den beskyllning, som nu framkastats, att Dagny skulle vara ett organ för blott »de organiserade». Hvad därmed menas är oss icke fullt klart, dock framgår väl däraf den mening, att vi icke skulle vara villiga att göra oss till språkrör för skilda gruppers åsikter och intressen. Att så icke är fallet utan att Dagny just vill gifva olika åskådningar tillfälle att framkomma och bryta sig mot hvarandra, under det att tidningen står på sin egen själfständiga uppfattnings grund, hoppas vi att Dagnys hållning till fullo skall komma att utvisa.

RED.

PRENUMERATIONSPRIS.

DAGNY utkommer hvarje torsdag i ett häfte på 12 à 16 sidor.

Tidningens pris, postarvode inberäknadt, är för helt år kr. 4:50, halft år kr. 2:50, ett kvartal kr. 1:25. Lösnummer 10 öre.

Prenumeration sker å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Annonser mottagas å tidningens expedition, 51 Mäster Samuelsgatan, Stockholm.

I alla redaktionella angelägenheter torde man hänvända sig till redaktören, fröken Ellen Kleman, under expeditionens adress.

Röda Korsets kvinnoförening började den 6—7 februari med grupp II sitt arbete för år 1908 samt fortsätter sedermera hvarje torsdag och fredag t. o. m. den 2—3 april. I april anordnas därefter liksom föregående år en förbandsvecka.

Arbetet under vintermånaderna 1907 10—11 oktober till 5—6 december har som vanligt omfattats med stort intresse.

Bidrag till verksamheten mottagas med största tack-

samhet äfven af icke föreningsledamöter. Åt intresserade lämnas upplysningar under arbetsdagarna i Sjuksköterskehemmets hus 66 Kammakaregatan n. b. I samma hus förvaras Kvinnoföreningens förråd.

Kvinnorna vid posten petitionera. Kvinnliga postföreningen har till regeringen ingifvit en skrifvelse med anledning af de otillfredsställande aflönings- och befordringsvillkor som genom löneregleringskommissionens förslag skulle tillkomma de kvinnliga posttjänstemännen.

De hemställa att i förslaget till lönerreglering för postverket måtte i stället för de af lönerregleringskommissionen föreslagna tre ålderstillägg å 200 kr. efter 3, 8 och 9 år uppföras fyra ålderstillägg å 200 kr. att utgå efter 3, 6, 9 och 12 år för såväl kvinnliga postexpeditörer som kvinnliga första postexpeditörer samt att genom fixerade bestämmelser de kvinnliga tjänstemännens befodringsrätt såväl till första postexpeditörs- som postmästartjänster måtte betryggas.

Kvinnors deltagande i fattigvårdsyrket. Vid Fattigvårdsförbundets styrelsemöte förra året väcktes af kyrkoherde A. F. Runstedt i Gökhem en motion om kvinnors deltagande i fattigvårdsarbetet, åsyftande att i den nya fattigvårdslagen få införda bestämmelser om att i hvarje fattigvårdsstyrelse någon kvinnlig ledamot skall inväljas. Motionen upptogs vid det i förra veckan hållna Fattigvårdsförbundets till behandling, sedan Fattigvårdsförbundet äfven inhämtat Fredrika Bremer-förbundets mening i frågan. Fredrika Bremer-förbundet hade på det lifligaste förordat att fattigvårdsförbundet gjorde allt hvad göras kunde för att bereda kvinnor säte och stämma i de styrelser som på landet handha fattigvården. Vid mötet beslöts att i skrifvelse till den k. kommitté som för närvarande är sysselsatt med utarbetande af förslag till ny fattigvårdslag göra en hemställan om att kommittéen måtte ta under ompröfning huruvida i lagen ej borde inflyta stadgande om att vid val af fattigvårdsstyrelse skall tillses att minst en ledamot är kvinna.

Vidare behandlade mötet den sorgliga frågan om den ännu förekommande *bortauktioneringen af fattiga*.

Diskussionen om denna fråga inleddes af kyrkoherde Lindfors, som framhöll vikten af att något gjordes från förbundets sida för att stäfja det ännu florerande, nesliga auktionssystemet vid utackorderandet af fattiga. Talaren föreslog att förbundet skulle hos regeringen göra hemställan om att vederbörande fattigvårdsstyrelser skulle åläggas att i sina officiella berättelser öfver fattigvården redogöra för huruvida utackorderingen af fattiga skedde genom bortauktionering till den minstjudande. Härigenom skulle man få kännedom om hvilka kommuner som ännu begagnade sig af systemet och dessa skulle åtminstone kunna i pressen brännmärkas för sitt tillvägagångssätt.

Landshöfding Widén instämde till fullo med hr Lindfors i fråga om behovet af de förhatliga auktionernas afskaffande, men ansåg ej hr Lindfors förslag vara lämpligt, alldenstund den nya lagen helt säkert skulle komma att förbjuda dylika auktioner.

Hr Lindfors replikerade. Man kunde inte veta hur länge den nya lagen skulle låta vänta på sig och under tiden fick förhållandet opåtaladt fortvara. Kommittén väntades ej ha sitt förslag färdigt förrän vid nästa års början, hvarför lagen nog kunde dröja ännu ett par år.

Förtroendeman Ernst Blomberg underströk behovet af åtgärder för missbrukets utrotande och erinrade om den ohyggliga redogörelse för en dylik auktion som nu senast gått genom pressen.

Vi återgifva på annan plats i tidningen en artikel i anledning af denna auktion.

De kvinnliga statsbiträdena. I sitt nu afgifna utlåtande öfver lönerregleringskommittéens förslag i fråga om fastare anställning för kvinnliga biträden hos statens myndigheter uttalar statskontoret att, därest kommittéens förslag komme att godkännas af statsmakterna, dessa biträdens ställning icke komme att bli förbättrad i tillnärmelsevis den omfattning, som öfverensstämmer med förhållandenas och en rättvis tidsandas kraf.

Statskontoret afstyrker därför lönerregleringskommittéens förslag och framställer ett annat, enligt hvilket hvarje extra kvinnligt biträde med en tjänstgöringsskyldighet af minst fyra timmar dagligen å ämbetsrummet skulle under benämning kontorsskrifvare uppföras å ordinarie stat med lön, tjänstgöringspengar och ålderstillägg samt ha rätt till semester och pension.

K. M:t har såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för grundande af en skola för utbildande af lärarinnor i landthushållning, hvilken skola är förlagd vid Rimforsa i Östergötlands län, tilldelat Fredrika-Bremer-Förbundet ett statsanslag af 2,500 kronor mot skyldighet för förbundet att till landbruksstyrelsen afgifva redogörelse för anslaget användning.

Riksdagen.

Valfritt civiläktenskap. I den k. propositionen till innevarande års riksdag rörande lag om äktenskaps ingående föreslås, att medlemmar af svenska kyrkan här i riket, hvilka vilja med hvarandra ingå äktenskap, må få afsluta sitt äktenskap inför borgerlig myndighet *eller* med kyrklig vigsel i det fall, då såväl mannen som kvinnan inom kyrkan begått Herrens heliga nattvard eller af präst inom kyrkan åtnjutit konfirmationsundervisning och af denne funnits beredd att, efter undergången konfirmation, få tillträde till nattvarden. I öfriga fall skall, enligt den k. propositionen, äktenskapet här i riket afslutas inför borgerlig myndighet.

Den föreslagna lagen skulle träda i kraft den 1 januari 1909.

I andra kammaren har hr Erlansson framlagt förslag om skatt å ungarlar, utgående exempelvis i en viss procent af inkomsten för dem, som ej vid 30 års ålder ingått äktenskap. Som bekant har Bevillningsutskottet redan afslagit densamma.

Men denna motion hade i sitt sällskap en annan motion, som griper långt djupare i detta mycket allvarliga sociala problem. Den nyvalde Östersundsrepresentanten hr Sædén tar nämligen sikte på frågan, huruvida icke familjeförsörjare böra erhålla mera betalt än ogifta. Han påvisar, huru mycket större utgifter en familjeförsörjare har än den ogifte, och att han därför i en skild tjänst redan nu oftast anses böra ha mera betalt. Samma princip bör gälla i statens tjänst, hvartill kommer att familjeförsörjare genom att uppföstra nya medborgare göra sig särskildt förtjänta af fosterlandet.

Hans tanke är därför, att alla statstjänare, man och kvinna, gift och ogift, borde ha en lika grundlön, tillräcklig för en anständig bärning, men att sedan därutöfver skulle tillkomma ålders- eller dyrtidstillägg samt för familjeförsörjare familjeunderstöd.

Han framställer emellertid icke direkt yrkande härom, utan hemställer endast om tillsättande af en kommitté för närmare utredning af frågan i här antydt syfte.

Vi återkomma till saken i en artikel i ett följande nummer.

Tidskriften »Nylände» skrifer i sitt 1:sta februarinumner om Dagny: »Det är en glädje att se huru kraftigt och målmedvetet den tager fatt på sin uppgift att vara organ för den svenska kvinnorörelsen. Den har den rätta »ensidighet», som är nödvändig om man vill uträtta någonting. — — Egentligen är ensidighet icke det rätta ordet, utan enhet, intensitet. Det är detta vi spåra i Dagny, och det kommer icke att hindra den från att blifva intressant och med omväxlande innehåll. — Det framställes en uppmaning till kvinmosakens vänner i Sverige att på en månad skaffa 10,000 abonnenter. Det är mycket — men hvem vet, med en så kraftig och verksam organisation, som de svenska rösträttsföreningarna, kanske det kan lyckas». Vi kunna endast uttala den förhoppning, att Nylände har rätt, när den uttrycker sin åsikt om hvad — bland andra — rösträttsföreningarna kunna göra för Dagny.

Nu utkommet:

Social Tidskrifts Januarihäfte.

Innehåll:

Carl Lindhagen. Sociala frågors beredning.
M. Marcus. Kvinnorna och nattarbetet.
Erland Nordenskiöld. Våra museer och folkbildningsarbetet.
Fritz Henriksson. Den industriella fredsidéns framsteg.
Ludv. de Vylder. Egna hem i Torne-dalen.
Axel Åkerman. R. F. Berg †.
Litteratur. Svensk social litteratur 1882—1907. Städerna som arbetsgivare. Arbetsaftal och kollektivafstal. De måste.
 Reyv. — Diskussionsafdelning.
Afdelningen för jordreform.
Sven Brisman. Motiveringen af krafvet på den oförtjänta värdestegringens indragande till samhället.
Gustaf Johansson. Den norrländska arrendefrågan.
Johan Hansson. Jordvärdereformer i Kanada.

Notiser. — Litteratur.

Årsprenumeration 5 kr. 50 öre. Lösnummer 60 öre.

Läs! TÄNK! BEDÖM! Läs!

De måste.

Ett väckelserop till den sofvande kristenheten

af **Herman Kutter**, Kyrkoherde i Zürich. Pris 3 kronor.Ett arbete, som i Tyskland väckt stort uppseende. Här behandlas dagens mest aktuella fråga »**Socialdemokratien och den kristna kyrkan**».»Denna boks framträdande är en tilldragelse af stor vikt. Man kan omöjligt ignorera densamma...»
Kirchenblatt f. d. reform. Schweiz.»Det ligger något storslaget i detta fälttåg mot Mammons herravälde. Det är en mäktig botpredikan för kyrkan.» **Berliner Zeitung.**»Må vi lyssna till de fruktansvärdt hårda anklagelserna af en kyrkans officiella representant!» **Die Hilfe.**»Må denna storslagna bok i deras innersta uppskaka alla mäta, tillfredsställda, kalla och frusna kristna...»
Schweizerisches Protestantenblatt.»Man kan tryggt påstå, att en bok som denna aldrig förr blifvit skriven inom en kristlig bekännelses läger...» **Neues Montagsblatt.**»Ett under har inträffat, en bok med innehåll.» **Spau-Hofstedt**, kyrkoh.

Pröfva

Damernas Musikblad

för 1908 som innehåller ett 70-tal af de bästa mest roande och lättspelta Musikalier och är en intressant Musiktidning.

Pris pr 1/1 år kr. 6:50, 1/2 år kr. 4:30, 1/4 år kr. 2:25.

Prenumeration å hvarje postanstalt och bokhandel samt från Red. Kungsgatan 13, Stockholm.

Litteratur i rösträttsfrågan.

Skrifter utgifna af Centralstyrelsen i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt:

- N:o I, Till Regeringen från svenska kvinnor ingifna skrivelser i Rösträttsfrågan 1905—06..... (—: 50) —: 25
 » II, Gustaf A. Aldén: Hvilka svenska kvinnor äga kommunal rösträtt? (pr 1,000 ex.) 6: —
 Ann Margret Holmgren: Strödda intryck från den internationella kvinnorösträtts kongressen i Köpenham —: 10
 N:o 5, Anna Whitlock: Hur bör den svenska kvinnan bereda sig för den politiska rösträtten? —: 05
 » 6, Lydia Wahlström: Lärdomar af den kvinnliga rösträttsrörelsen..... —: 10
 » 7, Några manliga inlägg i den kvinnliga rösträttsfrågan —: 15
 Georg Stjernstedt: Den svenska kvinnans rättsliga ställning..... (—: 75) —: 60
 Gustaf A. Aldén: Svenska kvinnans kommunala rättigheter och skyldigheter —: 10
 Lydia Wahlström: Den svenska kvinnorörelsen (—: 45) —: 40
 Frida Stéenhoff. Hvarför skola kvinnorna vänta? —: 10
 S. Dahlbäck: Allmän rösträtt för män och kvinnor enligt hr Lindhagens förslag —: 10
 Sigfrid Wieselgren: Om kvinnans politiska rösträtt —: —
 Ragnhild Modin: Bröllopet på Ensillre (—: 25) —: 15

Öfvanstående skrifter kunna rekvireras från *Föreningens för kvinnans politiska rösträtt* expedition Lästmakaregatan 6, Stockholm, som hålles öppen kl. 3—5 e.m. hvarje dag, samt dessutom onsdagar kl. 7—1/2, 9 e. m.

Praktiska Trädgårdsskolan för kvinnor å Agdatorp

börjar 9:e sommarkursen d. 1 april. Kurser i matlagning och konservering äro förenade med trädgårdskursen. Staten har anslagit medel till en frieleypplats. Prospekt och vidare upplysningar meddelas af fröken I. SCHMIDT, Karlshamn.

Stipendium.

Från *Fredrika Bremer-Förbundets allmänna stipendiefond* utdelas för år 1908 ett stipendium å fyra hundra (400) kronor till kvinna, som önskar utbildas sig för biblioteksverksamhet, särskildt med afseende på folkbibliotek.

Villkor för sökande är, att vara samt under minst två år hafva varit mantalsskrifven inom *Stockholms* stad.

Ansökningar insändas till *Fredrika-Bremer-Förbundets* stipendienämnd **innan 15 februari 1908**, åtföljda af vidimerade afskrifter af kunskaps-, präst- och läkarebetyg.

Stockholm i januari 1908.

Stipendienämnden.

Stipendium.

Från *Fredrika-Bremer-Förbundets allmänna stipendiefond* utdelas för år 1908 ett stipendium å sex hundra (600) kronor till kvinna, som idkar studier vid universitet.

Ansökningar insändas till *Fredrika-Bremer-Förbundets* stipendienämnd, Stockholm, **innan 15 februari 1908**, åtföljda af vidimerade afskrifter af kunskapsbetyg, präst- och läkarebetyg.

Stockholm i januari 1908.

Stipendienämnden.

Tändernas vård.

På grund af sin uppfriskande smak och sin antiseptiska egenskap att oskadliggöra icke endast bakterier, utan äfven deras giftiga produkter, vinner *Salubrin* allt större förbrukning som munvatten.

Till lindrande och häfvande af tandvärk har *Salubrin* ofta användts. För att göra nytta såväl i ena som i andra hänseendet bör *Salubrin* användas på lämpligt sätt och af lämplig utspädning. Se härom i den bruksanvisning, som medföljer hvarje originalflaska med *Salubrin*! *Salubrin* tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partilager hos Geijer & Co, Sthlm.

Hönsgården.

Allt hvad som behöfs för hönsgården, *Litteratur*, *Kycklingfoder*, *Hönsfoder*, *Äggkl.-maskiner* och andra *Redskap* försäljes af *Rosehill Fabrik*, Norrköping. Sveriges Hönsstidning 1,50 pr år, porto 25 öre.

Kemisk Tvätt.

A.-B. Nya Blå Hand,

— Stockholm. —

Stor utförsäljning

af
Silkesplysch-Kappor,
Promenad-Kostymer,
Supé- och Aftonkappor
 m. m.

Kappmagasinet IDUNA
 12 Kungsträdgårdsgatan 12

B. Wimans
Juridiska Byrå,

Fastighets-, Uthyrnings- och Försäkringsbyrå

(Inneh. Bertha Wiman)

Stockholm, Regeringsgatan 46.

Kontorstid 10—4.

Allm. Tel. 217 63.

Prenumerantsamlare å DAGNY

sökas på alla platser i landet och erhålla fördelaktiga villkor. Tillskrif

Dagnys Expedition, Stockholm C.

Lediga platser

inom alla områden af för kvinnor lämpligt arbete annonseras fördelaktigast i *Dagny*, hvilken, som tidning för svenska kvinnorörelsen, torde erhålla den mest vidsträckt spridning landet rundt.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halva priset eller 7½ öre pr mm.)

UNG DAM af god familj, van att resa, erbjuder någon äldre eller yngre dam, som nu framåt våren ämnar resa utomlands för att stanna en tid, att mot fritt vivre och fria resor medfölja som ett godt och ordnande resällskap. Svar till Fröken S. P. under adr. Dagnys exp.

BILDAD flicka önskar plats som husmodershjälp och sällskap, gärna där skrifgöromål förekomma, t. ex. å bruk, hos häradshöfding e. d. Är också villig hafva hand om eller undervisa barn. Svar till »Elin», Svenska Telegrambyråns Annonsbyrå, Göteborg.

VÄRDINNA. Yngre huslig dam, musik-, ordningsälsk. o. gladlynt, söker plats i aktadt hem. Svar till »Arbete 24», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

FLICKA, med goda betyg från hushållsskola, önskar plats i dylik eller familj på landet, helst i södra Sverige. Svar tacksamt till »J.», Långedrag.

SJUKGYMNAST och sjuksköterska önskar anställning genast i familj, å sjukhem eller att medfölja utomlands. Talar engelska och något franska. Svar till »Cloyd» emotses tacksamt under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

EN flicka af god familj, som genomgått en kurs i sjukvård, önskar plats hos läkare eller i privat, till 1 febr. Svar till »K.», Viktoriagatans postkontor, Göteborg.

VÄRDINNA. Plats som värdinna för ung änkeman eller ungherre, sökes af bildad, huslig, ordentlig, sparsam flicka, kunnig i allt som fordras för ett hems skötande. Betyg och ref. från föregående plats. Svar till »27 år», Iduns exp., Stockholm, f. v. b.

LEDIGA PLATSER.

Vid Sofielunds Sinnesslöanstalt Strömsholm, blifva 1:a aug. i år platser lediga för tvänne lärarinnor med undervisningsskyldighet för anstaltens bildbara patienter. Ansökningar, åtföljda af kunskaps- och läkarbetyg, torde före 15 febr. insändas till ordf. för anstaltens styrelse under adress Mölntorp & Kolbäck.

Annonsförmedlare
pålitliga och välrekommenderade,
önskas för Dagny såväl i landsorten som hufvudstaden. Anmälan å

DAGNYS EXPEDITION,
Mästersamuelsg. 51, Stockholm C.

Barnmorsketjänsten i Skellefteå stad

kungöres härmed ledig. Lön 500 kr. om året. Anmälningar till tjänsten skola jämte tjänstebetyg och öfriga handlingar, sökandena vilja åberopa, insändas och ställas till Magistraten härstädes före den 31 uti denna månad.

Skellefteå den 8 jan. 1908.

Magistraten.

Nytt i bokhandeln!

Dagens mest brännande fråga:

Målsmansskapet

och

Kvinnans ställning inom äktenskapet.

Utgifven af

Centralstyrelsen i Landsföreningen för Kvinnans Politiska Rösträtt.

Pris 50 öre.

»Hvar och en, som vill härska, vill helst utöfva sin makt öfver dem, som äro honom närmast, med hvilka han tillbringar sitt lif, med hvilka han har mest att göra och hos hvilka hvarje motstånd mot hans myndighet oftast måste komma i strid med hans enskilda tycken.» J. Stuart Mill.

»Samma kvinna af hvilken man fordrar, att hon som moder och maka skall genom barnens fostran skapa utmärkta män och kvinnor åt nationen, hon hindras af sin förmyndare, mannen, att nedlägga sin röst i urnan vid val af lagstiftare.

Skam öfver den man, den riksdag, den regering, som motsätter sig ett så rättfärdigt kraf, som upphäfvande af mannens förmyndareskap öfver hustrun.»
En svensk man.

»Endast i äktenskapet förekommer oansvarig förvaltnings- och dispositionsrätt öfver annans egendom.

Den svenska äktenskapslagstiftningen uppmuntrar direkt männen till ingående af äktenskap för ekonomisk vinnings skull. Har en kvinna förmögenhet är ett giftermål med henne det enklaste sättet att göra sig fri från ungarlsskulder och få ökad rörelsekapital utan ränte- eller återbetalningskyldighet. Däri har författarinnan fullt rätt. En förträfflig skrift, som bör läsas af alla såväl vänner som motståndare till kvinnans politiska rösträtt. K. B.

Aktiebolaget Ekmans Förlagsexp.

FRÅGOR OCH SVAR.**Hvar kan man prenumerera på Dagny?**

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för 1/1, 2:50 för 1/2 och 1:25 för 1/4 år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat minst 5 prenumeranter, gå man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen:* Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samla ens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller:* Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej anorstädes*) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär postens kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sänder samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I städernas tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgatan 25.

Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Svenska Fattigvårdsförbundets Barnavårdsafdelningar. Af *Ellen Afzelius.*

Till frågan om kvinnorna och nattarbetet. Af *Axianne Torstenson.*

»Med fetstil». Af *St. Grave.*

Till svenska kvinnor.

Ungkarlsskatten. Af *A. K.*

En episod från Fredrika Bremers ungdom. Af *Sigrid Leijonhufvud.*

Lydia Wahlström: Erik Gustaf Geijer. Af *Hilma Borelius.*

Ett »tea-party» med mrs Marion Coates-Hansen och mr Hansen. Af *Eea.*

Notiser.

Riksdagen.

Prenumerations å Dagny sker å närmaste postanstalt (Tidningstaxa n:r 5) eller bokhandel.